

การเขียนโครงร่างการวิจัย 1

งานส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย สำนักงานวิจัยและบริการวิชาการ ได้จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้โดยใช้ชื่องาน “ศูนย์วิจัยฯ พบบุคลากรสายสนับสนุน” สำหรับกิจกรรมในวันนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเขียนโครงร่างการวิจัย โดยมี ดร.อัครเดช เกตุฉ่ำ ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เมื่อวันศุกร์ที่ 29 กรกฎาคม 2554 เวลา 14.00-16.00 น. ณ ห้องประชุมเพชรรัตน์ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล โดยบรรยากาศการพูดคุยกันในวันนี้เป็นไปอย่างสบายๆ ซึ่งประเด็นเนื้อหาที่จะกล่าวถึงในวันนี้ จะมีรายละเอียดที่น่าสนใจและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างไรบ้าง มาติดตามกันเลยคะ

ดร.อัครเดช เกตุฉ่ำ กล่าวถึงสาระสำคัญในวันนี้ว่าเกี่ยวกับองค์ประกอบของการเขียนโครงร่างการวิจัยในแต่ละหัวข้อ รวมทั้งความสำคัญของหัวข้อต่างๆ ดังนี้

จุดเริ่มต้นการเขียนโครงร่างการวิจัย

เริ่มต้นการเขียนโครงร่างการวิจัย ด้วยการหางานที่มีลักษณะใกล้เคียงกับงานของเราก่อน เพื่อใช้เป็นแนวทางซึ่งจะทำให้เข้าใจลักษณะของการเขียนความสำคัญของปัญหาว่าควรมีลักษณะเป็นอย่างไรในเบื้องต้นก่อน

กระบวนการในการเขียนโครงร่างการวิจัย สิ่งที่เราต้องทำก่อนคือ การกำหนดประเด็นปัญหาวิจัยที่เราสนใจก่อน เพื่อจะใช้เป็น keyword ในการค้นหา Review Literature ว่ามีใครทำอะไรไว้บ้าง และรายงานการวิจัยของเขาเป็นอย่างไร และในขณะเดียวกันก็จะทำให้เราทราบว่าเรามีการออกแบบงานวิจัยแบบไหน มีกระบวนการทำวิจัยเป็นอย่างไร และเมื่อได้รายละเอียดแล้ว เราก็จะสามารถเขียนข้อเสนอโครงการวิจัยได้

ข้อเสนอโครงการวิจัย

ข้อเสนอโครงการวิจัย หมายถึง แผนล่วงหน้าก่อนลงมือทำการวิจัย ซึ่งจะกำหนดชื่อเรื่อง ความสำคัญของปัญหาวัตถุประสงค์ ขอบเขต วิธีการวิจัย งบประมาณ ว่าในกระบวนการศึกษาข้อปัญหาต่างๆ จะมีกระบวนการใดบ้าง มีขอบเขตมากน้อยเพียงใด มีปัจจัยหรือตัวแปรอะไรบ้างที่ทำการศึกษามีวัตถุประสงค์ในการทำเป็นอย่างไร และที่สำคัญคือเราต้องออกแบบขั้นตอน กระบวนการทำงานของเราว่ามีกระบวนการใดและทำเมื่อไหร่ ตลอดจนประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากงานของเราที่ทำการศึกษา เพราะฉะนั้น การเขียนโครงร่างที่ดีต้องให้เห็นสภาพปัญหาที่เราทำการศึกษาริเริ่มต้นว่าคืออะไร และงานของเราจะสามารถแก้ปัญหาหรือตอบโจทย์ปัญหาได้อย่างไร และมีกระบวนการที่จะตอบปัญหาวิจัยได้อย่างไร ในขณะที่การเขียนโครงร่างการวิจัยจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะนำเสนอเพื่อขอรับทุนสนับสนุนวิจัยในกรณีที่มีความคุ้มค่าเพียงพอที่จะศึกษา ซึ่งข้อเสนอโครงการวิจัยมีความสำคัญ ดังนี้

1) เป็นแผนการดำเนินงาน ทำให้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยได้อย่างมีทิศทางและมีกรอบการทำงาน เนื่องจากเป็นการประกาศว่าเรากำลังทำอะไร กับใคร เมื่อไหร่ อย่างไร แผนการต่างๆ เหล่านี้จะทำให้เราทราบว่าวิธีการดำเนินงานในการศึกษาควรมีกระบวนการอะไรบ้าง ทำให้เรามีกรอบการดำเนินงานที่ชัดเจน เช่น ทราบว่าจะต้องใช้งบประมาณจำนวนเท่าใด เป็นต้น

2) เป็นการนำเสนอสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการทำการวิจัยให้ผู้อื่นทราบ โครงร่างการวิจัยจะทำให้ผู้อื่นทราบว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ ศึกษาเรื่องอะไร และจะมีประโยชน์อย่างไรกับหน่วยงานหรือสังคมที่เกี่ยวข้อง

3) เป็นข้อเสนอในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณหรือเงินทุนดำเนินการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะต้องมีความละเอียดรอบคอบในการตรวจสอบความสอดคล้องของขั้นตอนต่างๆ ในข้อเสนอโครงการวิจัย

ส่วนประกอบของข้อเสนอโครงการวิจัย

โดยปกติส่วนประกอบของข้อเสนอโครงการวิจัยในแต่ละหน่วยงานจะมีโครงร่างไม่เหมือนกัน สำหรับการขอทุนวิจัยของคณะฯ จะใช้แบบขอทุน CMB ซึ่งจะมีลักษณะใกล้เคียงกับที่จะกล่าวถึง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชื่อโครงการวิจัย เป็นจุดแรกที่จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดความเข้าใจในปัญหาและวิธีการวิจัย ผู้วิจัยจึงควรให้ความสำคัญกับการตั้งชื่อให้กะทัดรัด ชัดเจน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ คือ “คม ชัด(เจน) (ลุ่ม)ลึก น่าสนใจ” ซึ่งจะต้องมีความสัมพันธ์กับสิ่งที่ทำการศึกษาด้วย

2. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา เป็นส่วนที่จะชักจูงให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการทำวิจัย ควรให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเป็นมาของสิ่งที่สนใจและความเกี่ยวเนื่องไปสู่ปัญหาของการวิจัย และมีการอ้างอิงหลักฐานหรือเอกสารที่จะให้น้ำหนักอธิบายความสำคัญของปัญหา/เหตุผลที่จำเป็นต้องศึกษาค้นคว้า โดยเขียนให้ตรงกระเด็น ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และเขียนโดยให้ความต่อเนื่องกันของเนื้อหา

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย ในการเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ควรเขียนในลักษณะที่ว่างงานวิจัยของเรามีความสำคัญอย่างไร และถ้าไม่ทำจะเกิดปัญหาหรือผลเสียอะไรบ้าง แล้วถ้าทำจะได้ประโยชน์อย่างไรกับหน่วยงาน ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านทราบว่าเรากำลังทำอะไรอยู่ และต่อไปจะเป็นอย่างไร และปัญหาที่เกิดขึ้นคืออะไร และแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นจะสามารถทำได้อย่างไรบ้าง ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านทราบว่างานวิจัยของเราจะช่วยแก้ปัญหาหรือสนับสนุนให้สามารถแก้ปัญหาไปได้

3. วัตถุประสงค์ของการวิจัย เป็นส่วนที่บ่งบอกถึงจุดมุ่งหมายที่ผู้วิจัยต้องการจากการวิจัย ควรเขียนเป็นข้อๆ ให้ชัดเจน แต่ละข้อควรมีวัตถุประสงค์เดียว โดยวัตถุประสงค์แต่ละข้อนั้นหมายถึง ผู้วิจัยต้องการทำอะไรเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ ดังนั้น จึงต้องตั้งวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมกับหัวข้อวิจัย

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย ควรแสดงความต้องการในการทำวิจัย โดยเขียนให้ชัดเจน เฉพาะเจาะจง ครอบคลุมเรื่องที่จะศึกษา และแสดงตัวแปรที่เกี่ยวข้อง โดยวัตถุประสงค์ของการวิจัยเป็นส่วนที่บอกว่างานวิจัยของเรากำลังทำอะไรอยู่ ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับความเป็นมา

4. ขอบเขตของการวิจัย เป็นการวางขอบเขตของการศึกษาในด้านต่างๆ เช่น ขอบเขตของตัวอย่าง/วัตถุดิบ ระยะเวลา พื้นที่ที่จะศึกษา เป็นต้น

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย ควรระบุเรื่องที่เกี่ยวข้องในการวิจัย เช่น กลุ่มเป้าหมาย สถานที่ ระยะเวลาเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นต้น ขอบเขตของการวิจัยจะทำให้เราทราบว่าเราจะทำวิจัยมากน้อยขนาดไหน มีขอบเขตและปริมาณงานอย่างไร

5. การทบทวนวรรณกรรม/เอกสารที่เกี่ยวข้อง ควรแสดงให้เห็นถึงความเป็นไปได้ของโครงการวิจัย ความสอดคล้องของวิธีการ/ตัวแปรที่เลือกศึกษา ความรับรู้ของผู้วิจัย ทั้งนี้ ข้อความที่ใช้ควรกระชับ/ไม่เยิ่นเย้อมากเกินไป เพื่อให้กรอบแนวความคิดปรากฏอย่างชัดเจน ครอบคลุมประเด็นคำถาม กรอบแนวคิดทางทฤษฎี ตัวแปรผลงานวิจัยที่ผ่านมา และควรเขียนให้เชื่อมโยงกันและอ้างอิงให้ถูกต้องตามระบบการอ้างอิง

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย การทบทวนวรรณกรรม/เอกสารที่เกี่ยวข้อง ในความเป็นจริงสิ่งที่จะต้องทำในการเขียนโครงร่างการวิจัยคือ การทบทวนวรรณกรรม แต่การเขียนจะเขียนไว้หลังบทที่ 1 เนื่องจากว่าเราไม่สามารถเขียนเค้าโครงร่างที่ดีได้ ถ้าหากเราขาดความรู้จากสิ่งที่เราทำ เพราะฉะนั้น หากเราสามารถทบทวนวรรณกรรมและสรุปสังเคราะห์ออกมาได้ เราก็จะสามารถเขียนความสำคัญของปัญหาได้อย่างเชื่อมโยงและก่อให้เกิดความต่อเนื่อง

ว่าอะไรก่อให้เกิดอะไร มีปัจจัยใดบ้างที่ทำให้เกิดปัญหาเหล่านี้ และปัญหาเหล่านี้สามารถแก้ไขได้ด้วยอะไร และงานวิจัยของเราจะช่วยเติมเต็มสภาพปัญหาต่างๆ ได้อย่างไร

6. นิยามศัพท์ (Definition of term) เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้อ่านเกี่ยวกับตัวแปรบางตัวแปรที่ใช้ ว่ามีความเหมือนหรือแตกต่างจากงานวิจัยอื่นอย่างไร การนิยามควรเป็นการนิยามเชิงทฤษฎีควบคู่กับการนิยามเชิงปฏิบัติการ

เกร็ดเล็กเกร็ดน้อย การนิยามศัพท์เป็นการให้คำจำกัดความตัวแปรในการวิจัย ซึ่งจะใช้กับคำหรือข้อความที่อาจมีความหมายหลายอย่าง และให้นิยามศัพท์เท่าที่จำเป็นและเกี่ยวข้องกับงานวิจัยเท่านั้น

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ ผู้วิจัยควรระบุให้ทราบว่าผลลัพธ์จากการวิจัยมีประโยชน์อย่างไร เป็นข้อๆ ประโยชน์ที่ได้ต้องเป็นประโยชน์ที่เกิดจากการทราบคำตอบตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในแต่ละข้อ พร้อมแสดงสิ่งที่คาดว่าจะได้รับหลังจากงานวิจัยเสร็จสิ้นเป็นข้อๆ ให้ชัดเจน

8. วิธีการดำเนินการวิจัย ควรเขียนอธิบายถึงวิธีที่ใช้ในการศึกษา/วิธีทดลองเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ หากวัตถุประสงค์แต่ละข้อจะใช้วิธีการศึกษา/วิธีการทดลองแตกต่างกัน ควรเขียนวิธีที่ใช้ศึกษา/วิธีทดลองตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อให้ชัดเจน อาจอธิบายโดยแบ่งเป็น 2 ประเด็นได้แก่ 1) การทดลอง/การเก็บรวบรวมข้อมูล 2) การวิเคราะห์ข้อมูล

9. ระยะเวลาทำการวิจัย/แผนการดำเนินงาน ควรทำตารางเวลาหรือแผนภูมิแสดงถึงระยะเวลาการทำงานให้ชัดเจน

10. รายละเอียดงบประมาณ ต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้ในการวิจัย เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติงบประมาณหรือเงินอุดหนุน โดยผู้วิจัยต้องประมาณวงเงินค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นหมวดหมู่ ได้แก่ ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ เป็นต้น

11. ผู้วิจัย/ผู้วิจัยร่วม ต้องระบุชื่อ-สกุล ประวัติการทำงาน ผลงานวิจัยที่ผ่านมาของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย

นอกจากนี้ วิทยากรยังได้ให้ข้อเสนอแนะสำหรับการเขียนโครงร่างการวิจัย ไว้ดังนี้

1) ควรจัดช่องไฟให้ดี

2) การใช้คำ consistent จะแสดงถึงความพิถีพิถัน

3) หากมี link กับหน่วยงานอื่นๆ ให้ระบุด้วย เพื่อแสดงถึงความพยายามและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

4) ควรระบุชื่อ/ขอบคุณ Professor ดังๆ ที่เคยให้คำแนะนำ

บทส่งท้าย

สำหรับกิจกรรมศูนย์วิจัยฯ พบบุคลากรสายสนับสนุนในวันนี้ คงทำให้ผู้เข้าร่วมได้เห็นแนวทางในการทำวิจัยมากขึ้น สำหรับครั้งต่อไปผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะได้รับความรู้ในเรื่องใด โปรดติดตามนะคะ

นางสาวเบญจวรรณ บุญณรงค์

ผู้บันทึก

รายชื่อผู้เข้าร่วมกิจกรรม

1. ดร.อัครเดช	เกตุน้ำ	วิทยากร
2. นางสาวศรีสุดา	คล้ายคล่องจิตร	
3. นายวีระชัย	คุ้มพงษ์พันธ์	
4. นางสาวเบญจวรรณ	บุญณรงค์	
5. นางปภาดา	สีมา	
6. นางสาวศรีนวล	ยีนนาน	
7. นางสาวสุวัฒนา	อภิมนต์บุตร	
8. นางจรินทิพย์	อุดมพันธ์รัก	
9. นางสาวชวรินทร์	พรหมโชติ	